

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

■ 9. X. 1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 11

Počet příloh: 5/11

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 148

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.
Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

25
Don
Kr.
Cyp.
Og.
Sb.
Tajm.
Hans
Boris

Zákl. č. 412/2005 Sb.

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

Ve dnech 6.-8.10.1989 nebylo zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku. V Praze se 6.10. pokusili stoupenci tzv. Mírového klubu Johna Lennona uspořádat nepovolené shromáždění.

Nebyly zjištěny podstatné změny v metodách a záměrech nepřátelské činnosti vnitřního protivníka.

Výhružný anonymní telefonát byl zaznamenán 8.10.1989 v Severočeském kraji. Po pachateli se pátrá. Rozšířování protisocialistické výzvy "Několik vět" bylo zjištěno v Praze. Výskyt známé nacionalistické "Výzvy Slovákům" emigrantské "Národní rady za osvobození Slovenska" byl zaznamenán ve Středoslovenském kraji. Ve Východočeském a Jihomoravském kraji byly zjištěny další dva případy rozesílání dotazníků tzv. Nezávislé skupiny pro průzkum veřejného mínění. Po rozšiřovatelích se pátrá.

V Brně bylo 6.10.1989 sděleno dvěma čs. občanům podezření z přečinu proti veřejnému pořádku v souvislosti s rozšířováním výzvy k účasti na nepovolených shromážděních a s přechováváním protisocialistických tiskoven.

Nebyla hlášena závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle ustanovení č. 550/2005 Sb.
Zákon o bezpečnosti

2. Nepřátelská činnost

b/ Stoupenci nelegálního tzv. Mírového klubu Johna Lennona se pokusili 6.10.1989 v Praze 7 uspořádat nepovolené shromáždění. Kolem 15.00 hod. se v okolí bruselského pavilonu shromáždilo asi 15 osob, které posedávaly na lavičkách. Nedošlo k žádnému veřejnému projevu, ani nebyly čteny nebo rozšiřovány závadové tiskoviny. V 16.00 hodin se účastníci rozešli.

V Liberci /Severočeský kraj/ vyhrožoval 8.10.1989 telefonicky anonym výbuchem ve skladu pohonných hmot k.p. Benzina, ke kterému má dojít v poledne následujícího dne. Byla provedena příslušná opatření, po pachateli se pátrá.

V Praze 10 vylepil 8.10.1989 neznámý pachatel na nástěnku obytného domu strojopis pamfletu "Několik vět". Po rozšiřovateli se pátrá.

Ve Středoslovenském kraji doručila pošta na adresy dalších 5 lesních závodů známou nacionalistickou písemnost "Výzva Slovákovům", kterou vydala emigrantská "Národní rada za osvobození Slovenska". Ve 4 případech byly zásilky odeslány z Bratislavы, jednou z Trenčína. Po rozšiřovatelích se pátrá. Dotazníky antikomunistické ankety tzv. Nezávislé skupiny pro průzkum veřejného mínění byly zjištěny ve Východočeském /Ústí nad Orlicí/ a Jihomoravském kraji /Břeclav/, vždy po jednom exempláři. Po rozšiřovateli se pátrá.

V Brně bylo 6.10.1989 sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6/c zák.č.150/1969 Sb. dvěma čs.státním příslušníkům - Jaroslavu POPELKOVЫ /1956, zaměstnanec Vlněna Brno, bez politické příslušnosti/ a Ladislavu HENEKOVЫ /1962, sanitář KÚNZ Brno, bez politické příslušnosti/. POPELKOVЫ bylo prokázáno, že 5.10.1989 rozšiřoval v univerzitní knihovně v Brně letáky, vyzývající občany k účasti na protestních akcích proti výstavbě koksovny ve Stonavě /v Českém Těšíně a v Brně/. U HENEKA byly při domovní prohlídce zajištěny protisocialistické tiskoviny.

Situace na státní hranici s NDR

V úsecích chebské brigády Pohraniční stráže a Správy ochrany státních hranic u Ústí nad Labem bylo 5.10.1989 zadrženo 299 občanů NDR, kteří vnikli do ČSSR s úmyslem emigrovat. Tlak je veden v podstatě na celé státní hranici s NDR a má oproti předchozím dnům mírně sestupnou tendenci. V současné době se státní hranici do ČSSR pokouší překonat menší skupinky osob o 5-8 lidech. Zadržení občané NDR se chovají arrogантně a pod vlivem vysílání západoněmeckého rozhlasu prohlašují, že čs.orgány nemají právo je zadržovat, ale mají je posílat na ZÚ NSR v Praze. Bylo zjištěno, že někteří využívají k rychlému odvozu na státní hranici s ČSSR služeb tzv. černých taxikářů, zejména z oblasti hlavního nádraží v Drážďanech. Tito taxikáři nabízejí odvoz ke státní hranici za 150 marek za osobu. Od jednoho ze zadržených občanů NDR byla získána neprověřená informace, že se k ilegálnímu přechodu státní hranice do ČSSR připravují další skupiny občanů NDR.

3. Negativní jevy a poruchy v čs.národním hospodářství

Události tohoto charakteru nebyly ve dnech 6.-8.10.1989 hlášeny.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle Ustanovení č. 412/2005 Sb.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

---

a/ Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

---

V době od 2. do 7. října 1989 v obci Paseka / okr. Olomouc /, v odborném léčebném ústavu, onemocnělo salmonelózou 69 pacientů a 25 členů personálu. Průběh onemocnění je kvalifikován jako středně těžký. Dosavadní šetření svědčí o tom, že průjmové onemocnění bylo způsobeno potravinami, připravovanými v kuchyni uvedeného léčebného ústavu. Byla přijata opatření k zamezení šíření nemoci. Příčina nákazy a zavinění se zjišťuje.

Dne 5. října 1989 zemřela pacientka ústavu [REDACTED] /nar. 1911/, u které byla salmonelóza zjištěna 3. října 1989. K upřesnění příčiny smrti bude provedena zdravotní pitva.

Vyšetřuje OS SNB Olomouc.

Dne 6. října 1989 v 06.00 hodin v Považské Bystrici v ubytovací buňce areálu motelu FIM vznikl požár ložního prádla, umístěného v těsné blízkosti akumulačních kamen. Shořením dvou buněk vznikla škoda asi 350 000 Kčs. Ke zranění osob nedošlo.

Vyšetřuje OS SNB Považská Bystrica.

b/ Násilná trestná činnost

Dne 6. října 1989 byl v Trutnově dán do vazby a pro trestný čin ublížení na zdraví je stíhán [REDACTED] /nar. 1936, přechodně bytem Horní Maršov, okr. Trutnov, dělník /. Jmenovaný je důvodně podezřelý, že v noci na 13. září 1989 ve svém přechodném bydlišti usmrtil občana PLR [REDACTED] /nar. 1948, trvale bytem PLR, dělník firmy Budimex v Peci pod Sněžkou,

v současné době v celostátním pátrání jako pohřešovaný /.
Vyšetřuje OS SNB Trutnov.

Navazuje na DSZ ze dne 4. října 1989: k loupežnému přepadení vedoucí benzínové čerpací stanice v Olomouci [REDACTED] / nar. 1935 /, kterou neznámý pachatel ozbrojený pistolí donutil vydat 1 000 Kčs. Jako pachatel byl zjištěn a zadržen rtn. ČSLA Martin NĚMEC / nar. 1969, bytem Liberec, VÚ 6377 Opatovice nad Labem, okr. Pardubice /. Při osobní prohlídce byla u něho zajištěna nelegálně držená pistole zn. FN, ráže 6,35 mm a 7 nábojů. Po zadokumentování bude věc postoupena VOP Olomouc.

Vyšetřuje OS SNB Olomouc.

c/ Majetková trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 22. září 1989: k trestnímu stíhání [REDACTED] / nar. 1955 /, který prováděl vloupání do bytu na území hl.m. Prahy. Jmenovanému bylo do současné doby prokázáno 35 případů. Odcizením peněz na hotovosti, zlatých a stříbrných šperků a průmyslového zboží způsobil celkovou škodu 1 315 300 Kčs. Při domovní prohlídce byly zajištěny věci v hodnotě asi 300 000 Kčs. Jeho další trestná činnost se zjišťuje.

Vyšetřuje MS VB Praha.

Dne 6. října 1989 v době od 17.55 do 19.45 hodin bylo v Bardejově provedeno vloupání, rozbitím skla dveří, do rodinného domu [REDACTED] /nar. 1947, skladník /. Odcizením šperků, peněz na hotovosti, vkladní knížky a různého spotřebního zboží vznikla škoda asi 186 000 Kčs. Po pachateli a odcizených věcech se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Bardejov.

Ve dnech 6. - 8. října 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 194 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	29	26	29	49	32	1,161.900
SSR	7	4	5	7	6	321.450
ČSSR	36	30	34	56	38	1,483.350

d/ Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dne 6. října 1989 v 18.00 hodin na křižovatce ulic v Bardejově podnapilý řidič osobního automobilu [ ] / nar. 1948, bytem Zborov, okr. Bardejov, mistr silničních staveb / srazil dva chodce a z místa nehody ujel. Téhož dne ve 21.00 hodin se sám přihlásil na OS SNB Bardejov. Jeden chodec utrpěl smrtelné zranění a druhý byl zraněn těžce. Škoda na vozidle činí asi 2 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Bardejov.

Navazuje na DSZ ze dne 5. října 1989: ke stržení elektrického trolejového vedení na železniční trati ČSD Prešov - Košice.

Dne 6. října 1989 byla škoda na trolejovém a telefonním vedení stanovena ve výši 11 500 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Prešov.

Dopravní nehody ve dnech 6. - 8. října 1989

	Počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	649	3	33	3,495.900
SSR	274	4	23	1,613.550
ČSSR	923	7	56	5,109.450

e/ Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 5. října 1989 v době od 08.00 do 09.00 hodin uprchl odsouzený [REDACTED] /nar. 1938, ÚSNV Kráľova, okr. Banská Bystrica/ z pracoviště s nepřímým střežením ve Skalce /okr. Žiar nad Hronom/. K jeho zadružení je prováděna pátrací akce.
Vyšetřuje OS SNB Žiar nad Hronom.

Dne 6. října 1989 v 19.45 hodin v obci Stará Lesná / okr. Poprad/, v domě [REDACTED] /nar. 1949, Milan VATOLÍK / nar. 1943, bytem Stará Lesná, vedoucí útvaru Sboru ozbrojené ostrahy železnic v Popradu, člen KSČ/ neopatrně manipuloval s ilegálně drženou signální pistolí a náhodným výstřelem zranil 2 ženy. Jejich léčení potrvá asi 14 a 21 dnů.

Vyšetřuje OS SNB Poprad.

Dne 5. října 1989 v 09.10 hodin na OPK Mikulov /okr. Břeclav/ bylo při celní a pasové kontrole zajištěno u 3 občanů Itálie přijíždějících do ČSSR 20 kusů falešných 50-ti US dolarových bankovek. Případ byl vyřešen blokovou pokutou. Bankovky byly zaslány k odborné expertise.

Vyšetřuje OS SNB Břeclav.

Dne 3. října 1989 v 19.45 hodin na OPK Hraničná pri Hornádě /okr. Košice - venkov/ 4 státní příslušníci NDR uskutečnili s osobním automobilem násilný přejezd státní hranice z ČSSR do MLR. Řidič vozidla nerespektoval pokyny pracovníků OPK, zvýšenou rychlostí na ně najízděl a do MLR projel mezi vstupní a výstupní závcrou z ČSSR z nichž jedna byla otevřena. Ke zranění osob nedošlo. Orgány MLR odmítly žádost o vydání narušitelů.

Vyšetřuje Správa OSH Košice.

Ve dnech 6. až 8. října 1989 zadržely útvary PS OSH pro přípravu a pokus o ilegální přechod státních hranic:

a/ s NSR a Rakouskem : 2 občany NDR
2 občany ČSSR
1 občana PLR

b/ se sousedními socialistickými státy:
159 občanů NDR
10 občanů ČSSR
5 občanů PLR
1 občana Kuby

Ze zájezdů organizovaných čs. cestovními kancelářemi do Španělska, Rakouska a Švýcarska se nevrátili 3 občané ČSSR.

Z emigrace v USA, NSR a Rakousku se vrátili 4 občané ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Na OV KSČ v Chomutově odevzdal 20. září 1989 svoji členskou legitimaci KSČ Zdeněk ŠTORKÁN (1941), zaměstnán Rozvodné závody Louny jako vedoucí čety údržby rozvodů Chomutov, předseda ZO KSČ. Jako důvod vystoupení z KSČ uvedl nedůrazný postup strany v řešení vnitropolitické situace a svůj nesouhlas s vystoupením tajemníka OV KSČ Chomutov na stranickém aktivu, kde se vyjádřil k pamfletu "Několik vět" v tom smyslu, že v dalším období nebude umožněno vystupovat kulturním pracovníkům, kteří pamflet podepsali.

Ve 44. ZO KSČ závědu zvláštních výrob (ZZV) VCHZ - Synthesia Semtíň 20 komunistů odmítá v současné době zařazení do kandidátky na členy výboru, i když předběžně s tím souhlasili. Při opětovných pohovorech s vytypovanými kandidáty tito soudruzi bez uvedení důvodů na svém postoji setrvali. Současný výbor ZO KSČ je ve složité situaci a není záruka důstojného průběhu výroční členské schůze v ZZV VCHZ Synthesia Semtíň.

Mezi horníky Dolu A. Urx v Tlučné, okr. Plzeň - sever a dělníky turbínové haly k.p. ŠKODA Plzeň a s.p. Západočeské pivovary Plzeň je kritizována současná politická situace v ČSSR. Převládají názory, že přestavba národního hospodářství postupuje pomalu, osobně se nikoho nedotýká a životní úroveň stagnuje nebo se snižuje. O přestavbě se hodně hovoří, ale bez konkrétních výsledků. Překážkou postupu přestavby jsou zastaralé zákony a právní předpisy. Podstatnou roli sehrávají i údajné rozpory v ÚV KSČ, kde se prý vytvořily dva tábory. Jeden je představován staršími soudruhy v PÚV KSČ, a druhý reprezentují mladší členové ÚV KSČ, kteří mají mít silnou pozici v dělnickém prostředí, zejména v Praze. K rozhodujícímu střetnutí má údajně dojít až na XVIII. sjezdu KSČ. Předmětem kritiky a politických spekulací je i situace kolem emigrace občanů NDR. Síří se názory, že problém je v překonané řídící činnosti vlády NDR a pod vlivem západních sdělovacích prostředků je očekávána její demise.

Ve dnech 28. - 30. září 1989 proběhlo politické internátní školení funkcionářů základních organizací kulturního svazu občanů německé národnosti (KSONN) Severočeského kraje. Značnou odezvu mezi jeho účastníky mělo diskusní vystoupení Markety BAUEROVÉ (1923), německé národnosti, duchodkyně z Tisé, okr. Ústí nad Labem. Jmenovaná vyslovila zásadní nesouhlas se zneužíváním půdy zastupitelského úřadu NSR v Praze občany NDR k vynucení si odchodu do NSR. Současný vývoj přirovnala k situaci v roce 1938, kdy pod heslem "Jedna říše, jeden vůdce" bylo území ČSR rovněž zneužíváno k realizaci zájmů jiných států. Dále tvrdila, že bez přijetí zásadního stanoviska k této situaci kompetentními orgány, může dojít k dalšímu vyhrocení, které by mohlo vyvrcholit až vzájemným napadáním mezi občany NDR a ČSSR. S jejím názorem se většina přítomných funkcionářů KSONN jednoznačně ztotožnila.

Mezi horníky nadolech OKR je situace v PLR hodnocena jako velmi složitá, a nikdo nedává naději že se vyřeší a změnit se ji prý nepodaří ani Solidaritě. Negativně je hodnoceno získávání půjček v kapitalistických státech, rozprodávání podniků kapitalistickým firmám, i to, že Poláci nepracují a zabývají se šmelinou. Podle horníků končí PLR se socialistickým vývojem. Kriticky hodnotí i situaci na ostravské burze, kde polští občané rozprodávají různé zboží, čím dochází k odlivu naší měny, nedostatku různého potravinářského, spotřebního a stavebního zboží v některých oblastech okresů Ostrava, Karviná, Frýdek-Místek, které polští občané vykupují, a požadují provést v tomto směru opatření.

K situaci v SSSR uvádějí, že se vymkla z rukou Sovětů a politika GORBAČOVA nesplnila předpokládané záměry. Hospodářská situace je velmi složitá, je nedostatek potravin a veškerého spotřebního zboží. Velmi komplikované jsou i národnostní problémy, jejichž řešení je zdlouhavé a mnoha směrech neúčinné. Usuzují, že situace v SSSR se bude nadále zhoršovat a může mít i negativní dopad na naši ekonomickou situaci.

V Československé televizi - studio Košice, jsou mezi pracovníky maďarské národnosti zaznamenávána kladná stanoviska a ohlasy

k vývoji v MLR. Přitom jsou vyjadřovány názory, že obdobným způsobem by se měla přestavba a demokratizace vyvíjet i v ČSSR. Mimo to se v tomto prostředí diskutuje otázka možného připojení těch územních částí Slovenska k Maďarsku, které v minulosti již k němu patřily.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Příloha k DSZ z 9. října 1989

Dne 7. října 1989 ve 12.00 hodin u osady Hostíkovice /okr. Česká Lípa/ řidič terénního osobního automobilu sovětské armády vojín Genadij Alexandrovič UŠENKO /nar. 1970, VU 61026 Zákupy, okr. Česká Lípa/ nezvládl na mokré vozovce řízení a havaroval do lesa. Při nehodě byl těžce zraněn pplk. Jurij Michajlovič KAPITANIKOV /nar. 1952, z téhož útvaru/. Na vozidle vznikla škoda 5 000 Kčs. Požití alkoholu řidičem nebylo zjištěno.

Vyšetřuje OS SNB Česká Lípa.

Rozdělovník:

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 4 zákona č. 472/2005 Sb.

Příloha k DSZ z 9. října 1989

Dne 7. října 1989 ve 21.50 hodin v Litoměřicích podnapilý řidič soukromého osobního auta por. SNB Václav KOTĚ / nar. 1960, SIPS OO VB Litoměřice, člen KSČ/nezvládl v důsledku nepřiměřené rychlosti řízení, sjel s vozovky a narazil do zdi. Došlo k lehkému zranění spolujezdce, na vozidle vznikla škoda 10.000 Kčs. Řidič odmítl dechovou zkoušku na alkohol i odběr krve nebo moče. Řidičský průkaz a povolení k řízení služebních vozidel mu byly zadrženy.

Vyšetřuje OS SNB Litoměřice.

Dne 7. října 1989 ve 23.15 hodin na křižovatce v Kladně podnapilý řidič vypůjčeného osobního auta pprap. SNB Ivan TOTH /nar. 1961, IPS OO VB Kladno/ vjel mimo vozovku a narazil do stromu. Ke zranění nedošlo. Škoda na vozidle je 30.000 Kčs. TOTHOVI, který odmítl dechovou zkoušku a odběr krve a moče na zkoušku alkoholu, byl zadržen řidičský průkaz.

Vyšetřuje OS SNB Mělník.

Dne 7. října 1989 v 10.45 hodin v obci Strýčkovy/okr. Příbram/ řidič služebního motocyklu npor. SNB Ladislav MÁLEK /nar. 1948, SIPS OO VB Březnice, okr. Příbram/ byl údajně ohrožen předjíždějícím osobním vozidlem. Při brzdění dostal smyk a havaroval. Ke zranění osob nedošlo. Dechovou zkouškou bylo u něho zjištěno požití alkoholu před jízdou. Odběr krve odmítl. Byl mu zadržen řidičský průkaz.

Vyšetřuje OS SNB Příbram.

Dne 7. října 1989 v 19.00 hodin na křižovatce v katastru obce Urbanice / okr. Hradec Králové / podnapilý řidič soukromého osobního auta nstržm. SNB Pavel PRAŽÁK /nar. 1968, SIPS OO VB Rychnov nad Kněžnou / nedal přednost v jízdě osobnímu autu a došlo ke střetu. Při nehodě utrpěl nstržm PRAŽÁK těžké zranění s dobou léčení 6 týdnů. Další dvě osoby byly zraněny lehce bez pracovní neschopnosti. Škoda na vozidlech činí 40.000 Kčs. Nstržm. PRAŽÁKOVI, který doznal požití alkoholu před jízdou, byl opakováně proveden odběr krve.

Vyšetřuje OS SNB Hradec Králové.

Rozdělovník:

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SPOLEČENSTVÍ
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 102/2005 Sb.

Aktivita nelegální Československé demokratické iniciativy

Na předsedu Československé demokratické iniciativy (ČSDI) Emanuela MANDLERA je ze zahraničí vyvíjen nátlak, aby k výročí 28. října vyhlásil ČSDI za politickou stranu. E. MANDLER je toho názoru, že k tomuto kroku není ještě příhodná politická situace. Přesto však v této souvislosti připravuje prohlášení ČSDI, které by mělo být ve vhodné době předloženo k celonárodní podpisové akci.

Současná iniciativa vedení ČSDI je zaměřena na dobudování a propracování struktury ČSDI a vytvoření satelitních organizací pracujících jako sekce ČSDI s vlastním programem umožňujícím jim v budoucnu eventuální přechod ve vlastní politickou organizaci.

V prostředí studentů Pedagogické fakulty University Karlovy byla vytvořena studentská sekce Československé demokratické iniciativy (STS ČSDI), která vypracovala svůj program, koncentrovaný do desetibodového prohlášení. Zde se mimo jiné uvádí, že STS ČSDI začíná pracovat v době, "nesoucí pečeť" intelektuálního a duchovního úpadku našich národů a požaduje radikální přeměnu společenské atmosféry vedoucí ke skutečné demokratizaci společnosti.

Programové prohlášení STS ČSDI vyzývá studenty, pedagogické pracovníky, ale i laickou veřejnost k zapojení do činnosti STS ČSDI.

Programové prohlášení STS ČSDI projednalo vedení ČSDI dne 27. září 1989 a rozhodlo, že vedení studentské sekce ČSDI bude prozatím pracovat konspirativně a prohlášení za STS ČSDI podepsí členové vedení ČSDI Eva ŠTOLBOVÁ a Karel ŠTINDL, na které se budou moci zájemci o členství obracet. Programové prohlášení STS ČSDI bude zveřejněno po 9. říjnu 1989.

Dále vedení ČSDI rozhodlo zakládat další sekce zaměřené na řešení dílčích otázek, jako např. vytvoření Sekce pro otázky národnostní, Ekologické sekce apod.

Dne 29. září 1989 se uskutečnila další schůzka vedení ČSDI, které projednalo organizační otázky související se vznikem Ekologické sekce ČSDI, která je pracovně nazývána Ekologickým oddělením ČSDI. Byl projednán její program, který je zaměřen na úsilí o zlepšení životního prostředí v ČSSR, ale i ve světě. Ekologická sekce ČSDI má v záměru vybudovat organizační strukturu s celostátní působností a postupně se přeměnit v tzv. Stranu zelených v ČSSR. Program byl schválen.

V další části schůzky vedení ČSDI dne 29. září 1989 byl vyjádřen souhlas s ustanovením Výboru ČSDI pro styk s veřejností a schváleni jeho členové, kteří mají "odpovědnost" za jednotlivé kraje v ČSSR (např. Jiří MATZNER pro Západočeský, Jihomoravský a Severomoravský kraj, Martin LITOMISKÝ pro Středočeský kraj a SSR apod.), na které budou pravidelně vyjíždět organizovat činnost ČSDI. Mimo to bude pravidelně, 1x měsíčně, organizována schůzka zástupců jednotlivých krajských organizací ČSDI v Praze s vedením ČSDI.

Dne 30. září se uskutečnila další schůzka výboru ČSDI a Sdružení T.G.MASARYKA (STGM). Kromě zprávy o činnosti STGM, informace o stavu členské základny a otázek spojených s vytvořením nadace STGM, byla schůzka zaměřena na proškolení zásad konspirace.

Na schůzce byl projednáván dopis Václava HAVLA, který doporučuje, aby se Sdružení T.G.MASARYKA, které považuje za organizační část ČSDI, spojilo se Společnosti T.G.MASARYKA a tak vytvořilo jednu organizaci, která by sdružovala příznivce T.G.MASARYKA v ČSSR. Tento názor V. HAVLA byl odmítnut, bylo však dohodnuto, že bude vyvoláno jednání mezi Sdružením a Společností T.G.MASARYKA, na kterém budou vymezeny otázky určité spolupráce.

Další financování činnosti ČSDI ze zahraničí je předpokládáno právě prostřednictvím nadace STGM, a proto má vedení ČSDI zájem na zachování samostatnosti Sdružení T.G.MASARYKA.

(II. správa SNB)

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

*vedení FHV
I., II., III. S SNB
SNB Praha
KS SNB*

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ STUDENTSKE ŠANCE ČESkosLOVENSKÉ DEMOKRATICKÉ
INICIATIVY

STS ČSDI začíná pracovat v době, nesoucí pečet intelektuálního a duchovního úpadku našich národů. Smyslem její existence je být poslancíkem na cestě ke svobodným a demokratickým výchovně-vzdělávacím soustavám, k pluralitě výchovných systémů a vzdělávacích institucí, k vyvoření patřičného respektu před svobodou a důstojnosti každého člověka, který má být vychováván a vzděláván.

V čem spátruje STS důvody poklesu úrovně vzdělanosti v naší zemi a jak chce napomáhat její obnově:

1. Princip jednotného a direktivně spravovaného školství vede k nespravedlivému rovnostářství, k potlačení individuality a talentu a v konečném důsledku k duchovní sterilitě vychovávaných. V této věci bude STS usilovat o znovuvytvoření pluralitní podoby školské soustavy, v rozsahu škol státních, soukromých i škol církevních.

2. STS bude hájit takové pojetí školy, kde apriorní ideologizace celostátního rozsahu pozbyde své platnosti. Konkrétně má na mysli vším prostupující a všem závaznou ideologii marxismu-leninismu a tzv. vědeckého světového názoru. V této věci STS upozorňuje patřičné státní orgány i čsl. veřejnost, že dochází k jednoznačnému porušování Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních, a kulturních právech, kde se smluvní státy zavazují respektovat svobodu rodičů zvolit pro jejich děti jiné školy než ty, které byly zřízeny veřejnými orgány a zajistit jim takovou výchovu, která by byla ve shodě s jejich vlastním přesvědčením (část III, čl. 14).

3. Služebnost školy údajným potřebám národního hospodářství (tzv. spojení teorie s praxí) vede k celkovému ústupu humanitních předmětů a jednotlivých výchov ze školní výuky.

4. Došlo ke ztrátě společenské prestiže učitele, především jeho zneužitím k vykonávání mocensko-ideologických příkazů ve sféře výchovy a vzdělání. STS chce být morální i faktickou oporou těm učitelům a výchovným pracovníkům, kteří se ve shodě se svým svědomím dostali a dostávají do rozporu s oficiálně konstruovanou představou učitelské práce.

5. Ideologicky zdůvodňovaná kádrová politika nese výrazný podíl na poklesu vzdělanosti ve stávajících školních institucích. Do rozporu s duchem i s konkrétními závazky mezinárodních paktů se dostávají takové anachronismy, jako je stávající podoba učitelského slibu či zcela nezakryté znemožňování věřícím studentům v přijetí na pedagogické fakulty a následně věřícím učitelům ve výkonu svého povolání.

6. Vytrácející se prestiž akademické půdy je rovněž způsobena neschopností vš využít svého vědeckého potenciálu k duchovní i ekonomické soběstačnosti.

7. V nedobrém stavu je i sociální zabezpečení studentů. STS chce příslušné orgány upozorňovat na všechny formy sociálních nedostatků, od ubytování na kolejích přes stipendijní řád až po nedostatečné množství kvalitní studijní literatury.

8. Ve spolupráci s nezávislými občanskými iniciativami, spjatými s požadavkem demilitarizace společnosti, bude STS vystupovat proti militarizaci výchovně-vzdělávacích institucí. Chce rovněž vyvolat změny ve stávajícím systému branné povinnosti na vš, jejíž podoba je drtivou většinou studentů kritizována.

9. Doposud platný Zákon o vysokých školách č. 39/1980 stanoví v par. 53, že účast studentů na činnosti a řízení vysoké školy se uskutečňuje prostřednictvím SSM. SSM však nesdružuje zdaleka všechny studenty, a tak je touto zákonnou úpravou značná část studentů vyloučována z aktívní účasti na činnosti a řízení VS. STS se bude zasazovat za uzákonění demokratické účasti všech studentů na řízení životě školy a tedy vytvoření reprezentativní studentské samosprávy (na principu nezávislých odborů), která by nebyla totožná se SSM.

10. K získání svobodného prostoru pro mladé lidi je třeba přetvořit systém dětských a mládežnických organizací v ČSSR, usurpovalý státem a jeho ideologií. Jak k FO SSM, tak k SSM, neexistují alternativní organizace, sdružení či spolky. STS bude vznik podobných společenství všemožně hájit a podporovat.

V práci STS chceme poukazovat i na obecnější problémy, než jen na úzce vymezenou problematiku školství. Ze všeho nejdůležitější a vše podmiňující je radikální proměna společenské atmosféry, vyvolaná odpovědným pohybem našich národů ke skutečné demokracii. Z těchto důvodů hodláme úzce spolupracovat i s jinými sekciemi či kluby CSDI a pochopitelně se všemi demokratickými složkami naší společnosti.

Ke spolupráci se STS zveme studenty, učitele, výchovné pracovníky či jinak profilované odborníky, ale i laickou veřejnost mající zájem na uskutečnění hlubokých přeměn na poli výchovy a vzdělání v naší zemi.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení

Ekologický odbor ČsDI

Sekce bude působit jako součást Československé demokratické iniciativy a má za cíl aktivizovat společnost k většímu úsilí o záchování životního prostředí v Československu i ve světě.

Bude usilovat o spolupráci s organizacemi, které mají ochranu životního prostředí jako program, a to i v mezinárodním měřítku.

Kláče si za cíl přispívat k ochraně životního prostředí tam, kde je ohroženo, hledat účinnou nápravu a vyjadřovat se k investičním zámerům národního hospodářství již ve studiu studii /jde především o takové případy, při kterých by později realizací těchto investic došlo k takovým zásahům do životního prostředí, že by škody na něm byly neúměrné užitku vynaložených investic/.

Bude se ze všech okolností řídit společenským zájmem, z hlediska ekonomiky bude konstruktivní a bude vycházet z nadnárodního hlediska: příroda není ohrazená a ekologické problémy ve většině případů přerůstají problémy lokální.

V dnešní době bude nutné dohnít mnohaleté ignorování životního prostředí. Zajímají ekonomiky v těchto letech dostávaly přednost a na přírodě samé bylo ponecháno, jak se vypořádá s ranami, které ji zasažoval člověk. Dnešní stav již nikoho neponechává na pochybách, že ani příroda není všechna a že bezohlednému zasažení do ní je nutno učít konec. Narušením ekologické rovnováhy dochází k zániku celých biologických a živočišných populací; ztráty v půdním fondu vedly k neměrné chemizaci při zajistování plánované zemědělské produkce. Tato chemizace se odraží v kvalitě surovin pro naši stravu. Není tajemstvím, že z důvodů nezdravé výživy /potravní řetězec/ se dnes vyskytují nemoci, které dřívější populace neznaly, nebo jím nedílaly takové problémy, jaké s nimi máme my. Stav ovzduší je rovněž důsledek upřednostňování ekonomických zájmů a podobně je tomu i se stavem vodních toků. Tak je možno pokračovat přes lesy k dalším ovlastem.

Ve výčtu negativního působení člověka není možné opomenout ani než něsta, v nichž bytové výstavba svou úrovní, architekturou a účelností neodpovídá potřebám a zájmu jejich obyvatel. Ale i technologické stavby umístěné v centrech mají vliv na obyvatele, na jeho zdraví, pracovní výkonnost, kvalitu regenerace sil. Stejný vliv mají na životní prostředí i dopravní systém.

Snad nejdiskutovanější v poslední době, a to nejen u nás v Československu, je jaderný program energetických soustav. Kacíme se mezi přední státy v plýtvání s energií a v nevyužívání přírodních zdrojů pro získání energie. Výzkum se zde příliš orientoval na jaderné technologie a jejich zvládnutí. Přes pokrok v této oblasti nelze dosud hovořit o jejich stoprocentním zvládnutí, jak nás o tom ostatně přesvědčují havárie ve světě. V zahraničí se výstavba jaderných elektráren zamrazuje, u nás neopak přistupujeme k jejich výstavbě. Snad nejvýmluvnější je představa jaderné havárie v Temelíně a následky pro Jihomoravský kraj. Nejde jen o blízká města České Budějovice, Týn nad Vltavou, Písek, Tábor atd. Ale tento kraj je zemědělsko potravinářský. Jaké zásobovací potíže by případný radioaktivní únik způsobil, je zřejmé. A to hovoříme o úniku, a ne o havárii.

Vezmeme-li v úvahu jen tento nástinny pohled na problematiku ekologie, můžeme konstatovat, že je před námi práce dost. Přibude i další, tak jak se postupně pustíme do řešení problémů v krajích, okresech i jednotlivých městech. Je nutné připravit se i na střety. Mnohdy nebudeme zajedno s orgány státní správy, jinde se narazí na zájem výroby velkého podniku, který třeba bude prioritní v plnění státního úkolu. Náš přirozeně napůjde o to, něco hořít, mařit či překážet ~~zásobování~~ rozvoje společnosti. Chceme napomáhat hledat optimální řešení problémů s ohledem na životní prostředí, které musíme předat příštím generacím co nejméně devastované a opotřebené, aby v něm bylo možno spokojeně žít a tvorit dálší hodnoty.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen superjutajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle § 10 odst. 1 zákona č. 220/2006 Sb.

Projev amerického velvyslance při otevření kanceláří Radia svobodná Evropa a Radia svoboda v MLR

Při příležitosti otevření stálých zpravodajských kanceláří Radia svobodná Evropa a Radio svoboda v Budapešti přednesl velvyslanec USA M. PALMER dne 27.9.1989 na recepci v hotelu Hilton následující projev:

" Otevření, resp. umožnění otevřít stálou zpravodajskou kancelář rozhlasové stanice Svobodná Evropa (RSE) a Svoboda(RS) v Budapešti, hodnotím jako konstruktivní přístup Maďarska k rodící se nové mezinárodní politice a k informacím o ní. Maďarsko považuji za pluralistické, jeho hromadné sdělovací prostředky za obsahově totožné se západními a to mě opravňuje tvrdit, že RSE a RS budou mít v MLR dobré podmínky pro svoji činnost. Navíc stálé studio bude moci pomáhat maďarským přátelům při realizování jejich vlastních odvážných plánů. Zárukou dobré spolupráce je zatím maďarský parlament (který už dýchá demokracií), ale i budoucí vítězství parlamentních voleb, kterému musíme i my dopomoci. Věřím, že maďarský proces demokratické a konstruktivní politiky bude směřovat k tomu, aby se RSE a RS postupně staly zbytečnými pro Maďarsko, ale společně s maďarským rozhlasem užitečnými pro ostatní státy. Tam bude třeba společně pomáhat při přechodu k politickému pluralismu a k vytvoření podmínek jeho maximální aplikace v životě společnosti. Spoluprací se dosáhne dalšího přiblížování nového života v Evropě, jakož i informací o úlohách Maďarska v ní. Vzniká zde dobrá inzertní služba, a proto už dnes se zdviženou hlavou můžeme říci, že spolupráce bude přispívat k sbližování národů Evropy v nových podmírkách. A to nebojácně a směle, neboť obě rozhlasové stanice (RSE, RS) přestávají plnit úlohu protipólu. Maďarské hromadné sdělovací prostředky se vymanily z uzavřené ocelové pasti komunistického režimu a sami si už plní úlohu účinných, pravdivých a pohotových informátorů. Jsou našimi rovnocennými partnery. Chvála bohu, vývoj v Maďarsku se už dostal do takové situace, že se už není čeho obávat. RSE a RS v Maďarsku

má dobré teritoriální umístění, ale těžkou pozici, neboť maďarské hromadné sdělovací prostředky se staly vážným konkurentem informacie. Jsou si rovnocenným partnerem a mohou mezi sebou soutěžit. Ať zvítězí RSE, RS, a nebo maďarské sdělovací prostředky, vždy to bude prospěšné společné věci, bude z toho radost, ale též zasloužená odměna. Soutěž vyburcuje k větší činnosti a lepší aktivitě. Bude proto potřebné pracovat tak, aby posluchač věděl, jakou rozhlasovou stanici poslouchá. RSE má vytvořeny lepší podmínky, a proto bude muset i lépe pracovat. Do Maďarska bude nadále muset přinášet ducha západní Evropy a maďarskému posluchačovi přesvědčení, že do Evropy už patří".

(Představitel FMV v MLR)

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

veden. FMV
I., II., III. SNB
KČ SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usnesení č. 57 odst. 3 až 5 odst. 12/2005 Sb.

K současné vnitropolitické situaci v Indii

V rámci přípravy na všeobecné parlamentní volby, které předseda vlády Rádžív GÁNDHÍ připravuje na termín 5. až 7. ledna 1990, zapojila vládnoucí strana Indický národní kongres (I) do vnitropolitického boje celou státní mašinérii včetně speciálních služeb, jež mají fabrikovat "důkazy" o korupčních aférách hlavních představitelů opozice. Probíhající kampaň považuje vláda za vcelku úspěšnou, neboť se objevují náznaky, že nejvýznamnější opoziční členitel Višvanáth Pratáp SINGH má tajná konta v zahraničí a je ve spojení s CIA. Jeho šance stát se premiérem jsou v současné době hodnoceny jako mizivé.

V porovnání s posledními měsíci však vážně utrpěla i důvěryhodnost GÁNDHÍho nejen v souvislosti s neustále živenou aférou Bofors, ale též v důsledku řady jeho taktických chyb. Nálady nevole vůči předsedovi vlády rostou i uvnitř jeho strany - je obviňován, že se obklopuje nezkušenými kariéristy, používá diktátorské metody a odstraňuje schopné osobnosti, které by jej mohly zastínit. V této souvislosti se uvažuje o vystřídání premiéra alternativními osobami, politiky, k nimž patří bývalý ministr zahraničí N.D. TIVÁRÍ, jehož GÁNDHÍ poslal v roce 1988 jako vysokého státního činitele do státu Uttarpradéš, a současný ministr obrany Krišna Čandra PANT.

Opozice, jíž tvoří Indická lidová strana (BJP), Lidová strana (Džanta dal), KSI a KSI (marxistická), nepovažuje situaci, za níž je jejím jediným sjednocujícím prvkem jen boj proti korupci GÁNDHÍho vlády s hlavním zaměřením proti premiérově osobě, za vážný problém předvolebního boje.

Zrušen superuživatel (svazek 12/2005 Sb.)

Podrobná analýza rozložení sil ukazuje, že opoziční poslanci si vcelku nekonkurují - kde má silné pozice BJP, nemají žádné pozice komunisté apod. Akční jednota v jednotlivých částech země se v zájmu porážky kandidáta INK (I) připouští bez předběžného souhlasu ústředí jednotlivých stran.

Hlavní politické strany shodně odhadují náklady na předvolební kampaně na jedno poslanecké místo ve výši jednoho až dvou miliónů rupií (tj. zhruba 125 tisíc dolarů). Vedení INK (I) je schopno soustředit k tomuto účelu dostatečné finanční prostředky, s vědomím, že opozice může celkově shromáždit jen asi polovinu potřebných částek. Centristická opozice Džanta dal je však přesvědčena, že finanční převaha INK (I) bude vykompenzována zkorumovaností kandidátů vládnoucí strany, kteří zdaleka nevyužijí přidělené prostředky na předvolební propagandu.

Podle indických politických kruhů vyjde INK (I) z voleb jako nejsilnější politická strana, která s malými spojenci vytvoří vládu s nepatrnou většinou v parlamentu. Přes volební vítězství však v řadách INK (I) zřejmě zmohutní tlak s cílem dosažení změny osoby jejího nejvyššího představitele.

Již nyní roste nespokojenost s premiérovou snahou využívat úspěchy indické diplomacie v předvolební kampani. Kritizováno je především jeho úsilí prezentovat osobní vztahy s M. GORBAČOVEM jako v podstatě nenahraditelnou součást indicko-sovětské spolupráce, ale též nových nadějných trendů v globálních vztazích. Z vyhraněných nacionalistických pozic se zdůrazňuje, že do mezinárodních vztahů se pozitivně nezapisuje GÁNDHÍ, ale Indie, jejíž význam mu umožňuje sehrávat odpovídající úlohu.

(I. správa SNB)

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Adamec
s. Lenárt
s. Hegenbart
s. Štefaňák
s. Johanes

*vedení FIYV
I., II., S SNB*

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.